

בס"ד

פרשת תולדות

"ויאמר עשו בלבנו: יקרבו ימי אבל אבי, ואהרגה את יעקב אחי

ויוגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדול".

רש"י מבאר את הפסוק כמשמעו, שעשו רצה בלבו להרוג את יעקב, אלא שהחליט שלא יעשה זאת בחיי יצחק, כדי לא לצער את אביו. ולרבקה הוגד ברוח הקודש, את מה שעשו הרהר בלבו.

ויש לעיין, הרי יצחק אבינו היה באותה שעה בן מאה עשרים ושלוש שנים, והוא חי עד גיל מאה ושמונים. ונמצא לפי זה, שרוח הקודש גילתה לרבקה את מה שעשו מתכוין לעשות ליעקב בעוד חמישים ושבע שנים. ואם כן, יכול היה יעקב להשאיר בבית אביו ואמו עוד שנים מרובות. ומדוע בא הגילוי של רוח הקודש בשעה זו, דבר שגרם לרבקה את התחושה שזה עומד לקרות מיד, ולכן היא הבריחה את יעקב מהבית מיד?!

ונראה לבאר, שהקב"ה גילה לרבקה את אשר עשו מתכוין לעשות לעשו, על אף שגילוי זה לא היה נוגע למעשה מיד, כדי שהתהליך של "מעשה אבות סימן לבנים" יתחיל מיד עם קבלת הברכות שקיבל יעקב מיצחק.

ברגע שנקבע כי יעקב הוא הזוכה בברכה ולא עשו, החל יעקב ממלא תפקידו כסמל ודוגמא לסבל הגלות שיעבור עם ישראל במשך ימות עולם.

יעקב אבינו עבר מסלול של חיים קשים, וכמו שאמר יעקב לפרעה, במשפט קצר ומסכם של חיו "מעט ורעים היו ימי שני חיי".

יעקב היה צריך לברוח מביתו בגלל עשו אחיו, לחיות עשרים שנה בגלות בבית לבן, ולהתמודד עם רמאויותיו של חותנו. ולאחר מכן, בשובו לארץ, הוא היה צריך לסבול מהפחד של עשו הבא לקראתו להורגו, מפטירתה של רחל בעת לדתה את בנימין, מפרשת דינה בתו, מהפחד מיושבי הארץ לאחר ששמעון ולוי הרגו תושבי שכם, ממכירת יוסף, מהסכנה של שליחת בנימין עם אחיו למצרים. ואחר כך, מהגלות הנוספת של הירידה למצרים, עד שהוא היה צריך לדאוג אפילו לקברו, שלא יקבר בארץ מצרים.

עמידתו של יעקב בכל הסבל והצרות הללו, היא שהעמידה את עם ישראל ונתנה לו את הכח להשאר איתן, עם קדוש ונצחי, גם בשעת הגלות, על כל סבלותיה.

"מעשה אבות סימן לבנים" של יעקב אבינו, משמעותו היא, שיעקב הניח יסודות איתנים, שעליו נבנה הבנין הנצחי של עם ישראל, בנין שאינו יכול לההרס לעולם, על אף כל המאמצים הנעשים להחריבו. כל זאת, יסד ובנה יעקב אבינו באמצעות המסלול של סבל ויסורים במשך חייו.

כי כל מה שהשריש יעקב אבינו בעצמו, כתוצאה ממה שעבר עליו, הוא קבע בכך את גדולתו ואת עוצמתו הרוחנית של כל עם ישראל לנצח!

חז"ל אומרים שיעקב אבינו תיקן תפילת ערבית. יש סמליות רבה בכך שהלילה החשוך הוא דוגמת הגלות, ודוקא יעקב אבינו, הוא שתיקן את התפילה הזאת, ואילו אברהם ויצחק תיקנו את תפילות היום, שחרית ומנחה.

הילקוט מבאר, שיעקב אבינו, בעת שאמר לשליחים ששלח להביא דורון לעשו "ורוח תשימו בין עדר לעדר", הוא התפלל להקב"ה כי גם בשעה שהוא יעניש את עם ישראל, הוא ישים רוח והפסקה בין צרה לצרה.

זאת, ועוד. לא רק את האפשרות לעמוד ביסורים ובסבל סלל לפנינו יעקב אבינו, אלא גם את העוז ואת העוצמה לעמוד במצור של ההשחתה שבעולם ייסד יעקב אבינו בדרך חייו המיוחדת.

עלינו לדעת, כי אם יכולים אנו לחיות כיום, בכל מקום בעולם, חיי תורה ועבודת ה' גם כשמסביבנו יש מידה כה מרובה של השחתה, הרי זה מכוחו של יעקב אבינו, שעבר בכל המקומות המושחתים, ושם הוא גדל בתורה וביראת ה'.

לאור זאת, מובן הדבר מדוע גילתה רוח הקודש מיד לרבקה את מה שעשו חושב לעשות בעתיד הרחוק, ולגרום בכך שיעקב יצטרך לברוח מביתו מיד. כי, כאמור, לא היתה זאת בריחה של הצלה גרידא, אלא התחלת תהליך הבניה של כלל ישראל, וזה היה צריך להתחיל מיד עם קבלת הברכות מיצחק.

לפי הדברים הללו, יתכן גם לבאר מדוע הופיע הקב"ה אל לבן בחלום, ומנע ממנו לפגוע ביעקב, ולא הופיע בחלום לעשו, להזהירו שלא יפגע ביעקב. כי כל הפעולות וההכנות שעשה יעקב לקראת פגישתו עם עשו, התפילה והדורון, ההכנה למלחמה, וגם ההשתחויות של יעקב לעשו, כולם היו בגדר "מעשה

אבות סימן לבנים" של יעקב. הדברים הללו היו צריכים להעשות על ידי יעקב
עבורנו, ולכן לא הופיע ה' אל עשו בחלום למנוע אותו מכך, אלא רק הופיע
בחלום ללבן.

כי מאבק לבן ביעקב, אינו קשור להשתלשלות של כלל ישראל. אך המאבק בין
עשו ליעקב מתנהל לכל אורך הדורות, ומעשיו של יעקב אז, משפיעים לעולם
על מאבק זה, עד שיעלו מושיעים בהר ציון, לשפוט את הר עשו!